

SKEPTISK: Jusprofessor John Andenæs er skeptisk til deler av likvidasjonsundersøkelsen.

— Lukket kapittel

SKIEN/OSLO (VG) — Jeg tror området likvidasjoner i Norge under siste krig er nærmest et lukket kapittel. Jeg kan vanskelig forstå at man kan finne noe pålitelig grunnlag å bygge på i en eventuell ny undersøkelse av dette i dag.

Det sier jusprofessor John Andenæs til VG. På oppdrag fra riksadvokaten skrev Andenæs i 1948 avhandlingen «Okkupasjonstidens likvidasjoner, i rettslig belysning».

— Det var reist spørsmål om det kunne foreligge straffbare forhold, sier Andenæs.

Han forteller at riksadvokaten i 1945 åpnet for etterforskning av likvidasjonssakene.

— Det ble ikke avdekket straffbare forhold den gang, sier Andenæs. Han har merket seg at det nå er lagt frem en ny undersøkelse om likvidasjoner, og sier at det er en del ting i undersøkelsen han stiller seg skeptisk til.

— Blant annet sies det at drap i fangeleirer etter krigen ikke er tatt med blant likvidasjonene i undersøkelsen. Dette forutsetter at det forekom slike drap. Det er ukjent for meg, og det kan ikke være riktig, sier Andenæs.

— Når man ikke gikk videre på det umiddelbart etter krigen, var det for å unngå belastning for dem som hadde utført ordre om likvidasjon.

— Var det riktig å si nei til en offentlig gransking av dette den gang?

— Det har jeg ikke tatt standpunkt til, og vil heller ikke gjøre det, sier Andenæs.

Skriftlig materiale om likvidasjoner er båndlagt for mange år fremover både på Riksarkivet og Hjemmefrontmuseet.

Om muntlige kilder sier Andenæs:

— Muntlige kilder etter 50 år er erfaringsmessig et dårlig historisk materiale å bygge på.

Slakter rapport om likvidasjoner

Av GEIR FRAGELL

SKIEN/OSLO (VG) Leder av Norges hjemmefrontmuseum, historiker Arnfinn Moland, går til kraftig angrep på den nye undersøkelsen som er lagt frem om likvidasjoner i Norge under siste krig.

Moland synes det er greit at det folksomme temaet likvidasjoner blir gransket på nytt, men tar sterkt avstand fra legen Inger Cecilie Stridsklevs undersøkelse om dette.

— Jeg ser ingen verdi i denne undersøkelsen. Den er mildest talt usammenhengende og lite troverdig, sier Arnfinn Moland til VG.

— Ikke objektiv

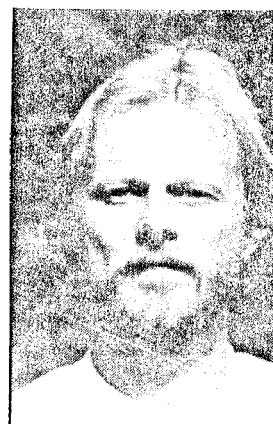
— En undersøkelse av likvidasjoner under siste krig bør skje etter rent faglig historiske kriterier, og under faglig veiledning. Stridsklevs undersøkelse er lite faglig fundert, sier Moland.

Han legger til at Stridsklev

med denne undersøkelsen solid har plassert seg selv i kretsen rundt bladet Folk & Land, som er et organ for gamle NS-folk som fremdeles holder fast på at det de gjorde under krigen, var riktig.

— I dette organet er hun også bidragsyter. På meg virker ikke Stridsklev objektiv, sier han.

Likevel er Moland ikke basant uenig med alle Stridsklevs konklusjoner og oppfatninger: Også Moland tror at det offisielle antallet likviderte, 65 personer, er for lavt. Stridsklev opererer med 150 likviderte, Moland fester ingen lit til dette tallet, men ser det ikke som usannsynlig at tallet kan ligge et sted rundt 100.

HISTORIKER: — Jeg ser ingen verdi i undersøkelsen om likvidasjoner som nå er lagt frem, sier leder av Hjemmefrontmuseet, Arnfinn Moland.

— En av landets fremste eksperter på okkupasjonshistorien, professor Ole Kristian Grimnes, sa til VG i går at Jens Chr. Hauge bør kunne si noe mer enn han har gjort om likvidasjonssakene. Er du enig i det?

— Jeg ser ikke på dette området som totalt tabubelagt. Dette er en helt kulant del av historien om norsk motstandsbevegelse. Berettigelsen av fenomenet likvidasjon er det aldri satt spørsmålsteget ved her i landet.

— Trefninger

Moland sier det var forståelig at daværende forsvarsminister Jens Chr. Hauge valgte å legge lokk på disse sakene etter krigen, men han mener selv i dag at Hauges avgjørelse ikke nødvendigvis var den eneste riktige.

Som professor Grimnes, reagerer også Moland på Stridsklevs definisjon av likvidasjon, og mener at Stridsklev til dels omtaler rene trefninger i motstandskampen som likvidasjoner.

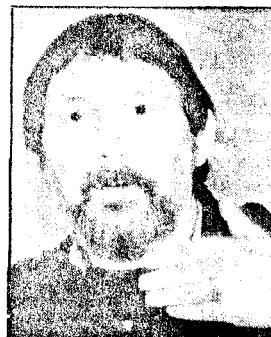
— I flere tilfeller har hun totalt misforstått, bevisst eller ubevisst, sier Moland.

— I Danmark foretok man etter krigen en offentlig gransking av likvidasjonene som hadde skjedd der. Er det på tide med en brodd gjennomgang også her?

— Det er ikke noe i veien for en slik gjennomgang, historiskfaglig sett. De juridiske sidene ved dette vil jeg ikke uttale meg om. Det er ikke mitt felt, sier Moland.

GRANSKET LIKVIDASJONER: Legen Inger Cecilie Stridsklev har i sin undersøkelse berørt et smertefullt og tabubelagt tema: motstandsbevegelsens likvidasjoner under krigen. Hun konkluderer med at tallet på likviderte er 2–3 ganger høyere enn hva som offisielt er blitt hevdet. Foto: ROGER NEUMANN

FORFATTER: Forfatteren Espen Haavardsholm støtter et initiativ om å granske likvidasjonene under krigen.

— Støtter gransking

SKIEN/OSLO (VG) Forfatteren Espen Haavardsholm stiller seg uendrende til at det i Norge aldri er blitt trengt til bunns i likvidasjonssakene fra krigen. Haavardsholm har arbeidet mye med sider ved okkupasjonshistorien, blant annet har han skrevet biografien om sin morfar, Martin Linge.

Jeg er blitt overrasket over at det ikke har vært foretatt noen offisiell gransking på dette området, slik de gjorde i Danmark. Jeg har også fått en følelse av at det kan ligge en del gulte ting her, sier Haavardsholm.

I forbindelse med legen Inger Cecilie Stridsklevs undersøkelse om likvidasjoner i Norge 1941–45 er det reist spørsmål ved om tiden nå er inne til å foreta en full gjennomgang av disse sakene her i landet.

Haavardsholm sier han støtter et initiativ om å se på dette på nytt.

VI GRATULERER

Bjørn Eidsvåg

MED NOMINASJONEN TIL SPELLEMANNPRISEN '95
FOR ALBUMET «LANDET LENGER BAK»,
I KLASSEN «BESTE MANNLIGE ARTIST».

Hilsen Norsk Plateproduksjon og BMG.

peltz

3. plass på VG-listen

På radioen kan du høre
«Threat To Me»